

Kentten Köye Göç Eğiliminin Sınıflandırma Ağacı Yöntemine Göre Analizi; Konya İli Altınekin İlçesi Örneği*

Analysis of Reverse Migration Tendency According to the Classification Tree Method; A Case of Study in Altınekin District of Konya

Zuhal KARAKAYACI
Ayşe ÖZ

Selçuk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım
Ekonomisi Bölümü Konya

 0000-0003-2903-5608

 0000-0002-7517-0181

Sorumlu Yazar: zkarakayaci@gmail.com

Gönderilme Tarihi : 26 Nisan 2020

Kabul Tarihi : 31 Mayıs 2020

*Bu çalışma, ikinci yazarın yüksek lisans tezinden türetilmiştir.

Özet

Köyden kente göçün yıllar itibariyle artması kırsal alanda bazı problemlerin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Kırsal alanda özellikle genç nüfusun azalması tarımsal üretimin talebi karşılayacak ölçüde gerçekleşmesine ve bu alanların gelişme göstermesine engel olmuştur. Bu nedenle kırsal alanın tekrar canlanması ve gereken görevini yerine getirmesi için insanların kırsal alanda yaşamaya teşvik edilmesi gerekmektedir.

Bu çalışma insanların kentten köye göç etme eğilimlerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Çalışma, Konya ili Altınekin ilçesinde 64 adet mevsimsel olarak köye göç eden bireylerle yapılan anket çalışmasına dayanmaktadır. Bireylerin kentten köye göç etmesinde etkili faktörlerin belirlenmesi amacıyla nonparametrik analizlerden biri olan Sınıflandırma Ağacı (SRA) kullanılmıştır. Analizde yaş, meslek, öğrenci sayısı, konut varlığı, göç yılı ve tarım arazisi sahipliği bağımsız değişkenler, köye dönme isteği ise bağımlı değişken olarak ele alınmıştır. SRA analizi sonuçlarına göre bireylerin köye dönme isteğini en fazla etkileyen faktör yaş olmuştur. İkinci olarak ise öğrenci sayısı önemli bulunmuş olup, öğrenci olmayan hanelerin dönme isteğinin olduğu belirlenmiştir.

Ayrıca kentte kiralık evde yaşayan bireylerin köye dönme eğiliminin ev sahibi olanlara göre daha fazla olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmada devlet tarafından nakit desteği ve arazi tahsisi yapılması durumunda köye dönme isteğinin olabileceği yönünde eğilimler belirlenmiştir. Arazi tahsisi konusunda atıl tarım arazilerinin değerlendirilmesi önerilebilir. Köyden kente göçün en önemli nedeni ekonomik sorunlar olduğundan gerek kırsal nüfusu yerinde tutmak gerekse köye göçü sağlayabilmek için kırsal alanını refah düzeyini yükseltecek politikaların uygulanması gerekmektedir. Aile işletmelerinde sürdürülebilirliğin sağlanıp, gençlerin girişimciliğe teşvik edilmesine yönelik uygulamalar gerçekleştirilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Tersine Göç, Kırsal Alan, Sınıflandırma Ağacı

Abstract

The increase in migration from village to city over the years has caused some problems in rural areas. Especially the decrease of young population in rural area prevented to develop these areas and to occur the agricultural production to the extent that meeting the demand. For this reason, people should be encouraged to lives in rural areas in order to reactivate the rural area and carry out its required duties.

This study was carried out to determine the tendency of people to re-migrate from city to village. The study is based on questionnaire study conducted with 64 people who migrated to the village seasonally in Altınekin district of Konya. The Classification Tree (SRA), one of the nonparametric analyzes, was used to determine

the affecting factors in individuals' migration from city to village. In the analysis, age, occupation, number of students, housing assets, migration year and ownership of agricultural land were considered as independent variables, and the desire to return to the village was considered as a dependent variable. According to the results of SRA analysis, the factor that most affected individuals' desire to return to the village was age. Secondly, the number of students was found to be significant and it was determined that non-student households had a desire to return.

In the research, trends were determined that there may be a desire to return to the village if cash support and land allocation is made by the state. Regarding land allocation, evaluation of idle agricultural lands may be recommended. Since the most important reason of the migration from the village to the city is the economic problems, policies should be implemented in order to keep the rural population in place and to provide migration to the village to increase the level of welfare of the rural area. Implementations should be carried out at ensuring sustainability in family enterprises and encouraging young people for entrepreneurship.

Key Words: Re-migration, Rural Area, Classification Tree

Giriş

Göç, insanların ekonomik, sosyal, siyasal ve kültürel nedenlerden dolayı buldukları yerden başka yerlere hareket etmeleri olan evrensel bir olay olarak tanımlanmaktadır (Koçak ve Terzi, 2012). Göç olayının temelindeki etken, insanların yaşamış olduğu ekonomik nedenlerdir. Göç, ekonomik sıkıntı içinde

bulunan insanların yaşadığı yerden refah düzeyi daha yüksek yerlere doğru gitmeleri ve burada iş bulmaları, bu yerdeki çeşitli olanaklardan faydalanmaları ve buraya geçici veya sürekli olarak yerleşmeleridir. Günümüzde yaygın olarak yaşanan göç olgularının en tipik özelliği kırsal alanlardan kentsel alanlara doğru olmasıdır (Önalın, 2014).

Köyden kente göçe neden olan kırsal alanda itici sebepler ve kentsel alanda çekici sebepler bulunmaktadır. Kırsal alanda nüfusun artması, arazilerin miras yoluyla parçalanması, tarımsal makineleşmenin artması, kırsal alanını refah düzeyinin düşük olması ve sosyal olanakların yetersizliği itici sebepler olarak görülmektedir. Kentsel alanının çekici sebepleri ise iş imkanının olması ve eğitim, sağlık, ulaşım gibi olanakların olmasıdır.

Göç sonucunda hem göç edilen yerde hem de gidilen yerde değişik sorunlara sebep olabilmektedir. İlk olarak köylerden şehirlere göç eden insanlarda uyum sorunu ortaya çıkmış ve göç miktarının artmasıyla bir süreden sonra şehirler köyleşmeye başlamıştır. Daha sonra gecekondulaşma, kentlerde içme suyu, kanalizasyon ve toplu taşıma araçlarının yetersizliği, hava ve gürültü kirliliği gibi birçok sorun ortaya çıkarmıştır. Ayrıca göçle beraber kente gelen, fakat kentin özelliklerini bilmeyen insanlarda sosyo-kültürel uyum problemleri yaşanmakta ve kentler de köyleşmeye başlamaktadır. Aynı zamanda önemli oranda kamusal kaynağın israfına neden olmuştur (Özdemir, 2012).

Köylerden kentlere yapılan göçler, ülkelerin sosyal, kültürel ve ekonomik gelişmişlikleri

açısından son derece önemli bir faktör olup, bu durum tarım sektörünü de önemli oranda etkilemektedir. Artan dünya nüfusunun beslenme başta olmak üzere birçok ihtiyacını karşılama konusunda temel sektör olan tarım sektöründe üretimin yetersiz kalması, tarım arazilerinin atıl bırakılması gibi sorunlar ortaya çıkmaktadır. Öte yandan, gerek göç gerekse nüfus artışı kentlerdeki yaşam alanlarını kısıtlamaya başlamış ve gürültü kirliliği, çevre kirliliği, geçim sıkıntısı gibi yaşam zorlukları nedeniyle insanların tekrar köylere göç etme eğiliminde oldukları görülmektedir. Tarımsal üretimde sürdürülebilirliği sağlamak ve kentsel alanın üzerindeki nüfus baskısının da azaltılması için gerekli önlemler alınarak köylere tersine göçün teşvik edilmesi gerekmektedir.

OECD (2008) tarafından tersine göç, bireylerin doğdukları yerden farklı bir yerleşim yerinde en az bir yıl geçirdikten sonra tekrar doğdukları yerleşim birimine dönmeleri şeklinde tanımlanmaktadır. Tersine göçte de köyden kente göçte olduğu gibi ekonomik, sosyal ve kültürel nedenler olabilmektedir (McKinley, 2008). Kentte yaşanan ekonomik sorunlar, kültürel uyumsuzluk ve sosyal gelişmişlik düzeyine uyum sağlayamama gibi nedenler tersine göç eğilim gösterilmesinde etkilidir (Kuyper, 2008). Özellikle, emeklilik dönemine giren bireylerin doğduğu yerlere özlemi (Cassarino, 2008), toprakla ilgilenme isteği, eğitim, iş gibi kentin imkanlarına artık ihtiyaç duymaması, ekonomik bir güvencesinin olması gibi faktörler tersine göçte etkili olmaktadır. Bunun yanısıra kırsal alanın dinamik yapısını korumak için genç nüfusun tersine göç etmesine ihtiyaç duyulmaktadır.

Çalışmada bireylerin kentten köye göç etme eğilimlerini farklı bir yöntemle belirlemek amaçlanmaktadır. Eğilimlerin belirlenmesi durumunda bu yönde köye göçü teşvik edici stratejiler belirlemek kolaylaşacaktır.

Materyal ve Yöntem

Çalışmada mevsimlik göçe tabi olan hane halkları dikkate alınmış ve mevsimlik olarak göç eden bireylerin tamamen göç etme eğilimlerini tespit etmek üzere göçün yoğun şekilde görüldüğü Konya İli Altınekin İlçesi araştırma alanı olarak belirlenmiştir. Birincil veriler anket yöntemi kullanılarak elde edilmiştir.

Çalışmada örneklerin “kentten-köye mevsimlik göç eden haneler olması” kriteri dikkate alınmıştır. Örneğe ulaşılabilirliği açısından basit tesadüfi örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Kümelendirilmemiş basit tesadüfi örnekleme yöntemine göre örnek hacmi aşağıdaki formüle göre hesaplanmıştır (Yamane, 1967).

$$n = \frac{N*(p*q)}{(N-1)*D^2 + p*q}$$

n= örnek hacmi

N= popülasyondaki birim katsayısı

p= incelenen birimin popülasyondaki oranı

q= 1-p

$$D^2 = \frac{d}{t}$$

d= kabul edilebilir hata payı

t= çalışmak istenilen güven aralığına ait tablo değeri

Konya İli Altınekin İlçesi nüfus sayısı araştırmanın popülasyonunu oluşturmaktadır. Örnekleme yöntemine göre p incelenen birimin olma olasılığını ifade etmekte olup, araştırmada şehirden köye göç etme olasılığı olarak tanımlanmıştır. Altınekin ilçesinde yaşayan nüfusun (14.141), ilçeye kayıtlı nüfusa (37.565) oranı % 38 olup, geriye kalan % 62'si ilçede yaşamadığı halde göç etme eğiliminde olabilecek nüfus olarak varsayılmıştır. Bu durumda, N değeri Altınekin İlçesinin nüfusunu (37,565), p değeri (0,62), q değeri (0,38) ifade etmektedir. Bu popülasyonda örneklerin köylerine mevsimlik olarak gitmeleri ve tarım ile uğraşmaları göz önüne alınarak %90 güven sınırı ve %10 hata ile örnek hacmi belirlenmiştir. Sonuç olarak 64 kişi ile anket yapılmasının gerekliliği tespit edilmiştir.

Çalışmada kentten-köye mevsimlik göç eden bireylerin tam zamanlı köye göç etmeyi isteyip istemediklerini etkileyen faktörleri belirleyerek etki derecelerini ölçmek amaçlanmıştır. Bu faktörler yaş, meslek, öğrenci sayısı, konut mülkiyeti durumu, tarım arazisi sahipliği olarak belirlenmiştir.

Çalışmada bu faktörlerin etki derecelerini ölçmek amacıyla toplanan verilerin özelliklerine göre nonparametrik analizlerden uygun olan Sınıflandırma Ağacı (SRA) analizi kullanılmış ve söz konusu analizin açıklanmasında kentten-köye mevsimlik göç eden örneklerden elde edilen veriler kullanılmıştır. Analiz için uygun değişken seti oluşturulmuştur. SRA için oluşturulan değişken seti Çizelge 1’de verilmiştir.

Çalışmada bağımlı değişken olarak köye dönme isteği belirlenmiştir. Bağımsız değişken olarak

Çizelge 1. SRA için Oluşturulmuş Değişken Seti

Değişken Adı	Tipi	Sınıflandırma
Köye Dönme İsteği	Kategorik	Evet= 1 Hayır= 0
Yaş	Kategorik	30 yaş altı= 1 30-50= 2 50-60= 3 61 ve üstü= 4
Meslek	Kategorik	Ev hanımı=1 Öğrenci=2 Çiftçi=3 Esnaf=4 İşçi=5 Memur=6
Öğrenci Sayısı	Kategorik	Öğrenci olmayan=0 1 kişi=1 2 kişi=2 3 kişi=3 4 kişi=4 5 kişi=5
Konut Varlığı	Kategorik	Ev sahibi=1 Kiracı=2 Lojman=3 Diğer=4
Göç Yılı	Kategorik	2000 öncesi=1 2000-2005=2 2006-2011=3 2012-2018=4
Tarım Arazisi Sahipliliği	Kategorik	Evet= 1 Hayır=0

ise örneklerin yaşı, mesleği, konut varlığı, kente göç yılı, tarım arazisi sahipliliği, hanehalkı içerisindeki öğrenci sayısı ele alınmıştır.

SRA analizinde bağımlı değişkenin yapısı modelde anlamlılık testleri ve modelin ismi açısından önemli olduğundan, bağımlı değişken sürekli ve kategorik olarak analiz edilmiştir. SRA analizine göre ağaç yapısı oluştururken ilk önce maksimum ağaç yapısı oluşturulmaktadır. Maksimum ağaç yapısında bütün bağımsız değişkenler, bağımlı değişken üzerindeki etkileri dikkate alınarak modele dahil edilirler. Daha sonra etki dereceleri düşük olan ve ilişkileri anlamsız çıkan değişkenler modelden çıkarılır. Bu işlem “budama” olarak adlandırılmaktadır (Aktürk vd., 2012).

Karar ağacı, ağaç olarak görünen, tahminsel bir modeldir. (Koyuncuğil ve Özgülbaş, 2008). Değişkenleri parçalayarak bir ağaç oluşturma

esasına dayanmaktadır (Çinko, 2006). Karar ağacı algoritmalarının en önemli avantajı, diğer çok değişkenli yöntemlerde sağlanması gereken istatistik varsayımların bu yöntemde olmamasıdır. Ayrıca karar ağacının bağımlı ve bağımsız değişkenler arasındaki ilişkilerin yönünü, önem sırasını görselleştirmesi de bir diğer avantajıdır. Bu özelliği ile elde edilen sonuçların yorumunu oldukça basitleştirmekte, daha somut ve kullanışlı hale getirebilmektedir (Saraçlı vd., 2006; Yılmaz, 2008).

Yöntem literatürde Sınıflandırma ve Regresyon Ağacı olarak adlandırılmakta olup, SRA Analizi (CART) olarak yer almaktadır. Üzerinde çalışılan bağımlı değişkeni etkileyen bağımsız değişkenler ilk önce bağımlı değişkeni etkileme durumuna göre dikkate alınmaktadır. Bu değerlendirme yapılırken değişkenlerin kendi içerisindeki homojenliği dikkate alınmaktadır

(Aktürk vd., 2012).

Sınıflandırma ve regresyon ağaçlarının oluşabilmesi için öncelikle ağacın büyümesi, daha sonra da optimal ağacın oluşabilmesi için de ağacın budanması gerekmektedir. Ağaçta oluşan fakat sonucu etkilemeyen ve sınıflandırmada katkısı olmayan dalların ağaçtan alınması işlemine “budama işlemi” denilmektedir. Sınıflandırma regresyon ağacında budama işleminin uygulanmasının amacı ağacın oluşumunda en başından itibaren modele dahil edilen değişkenlerin, ağacın büyümesiyle tekrar modele dahil olmasını engellemektir. Budama işlemine, ağaca en az katkı sağlayan düğümden başlanmaktadır. Budama işleminin amacı, ağaca önemli derecede katkı sağlayan düğümlerin kalmasını sağlamaktır (Teksin, 2018).

SRA analizinin yapılmasında Altınekin İlçesi nüfusuna kayıtlı fakat şehirde yaşayan aynı zamanda köylerine mevsimlik göç eden örneklerden elde edilen veri seti kullanılmıştır.

Araştırma Bulguları

Araştırma kapsamındaki bireylerin yaş dağılımının %59,37 oranında 50-60 yaş aralığında, %32,81’inin 61 yaş ve üstü olduğu belirlenmiştir. Hanehalkı nüfusunda ise %37 oranında 30-50 yaş, %29 oranında 30 yaş altı nüfusun olduğu görülmektedir. Bireylerin eğitim durumunun %87,5 oranında ilkokul mezunu, %10,93 oranında ortaokul mezunu olduğu tespit edilmiştir. Hanehalkı nüfusu eğitiminin %28’i lise ve üniversite olarak belirlenmiştir. Genç ve eğitim düzeyinde nüfusun olması, nüfusun kentte kalma gerekçesi olarak değerlendirilebilir.

Araştırma kapsamındaki bireylerin meslekleri incelendiğinde %70’inin çiftçi, %16’sının esnaf ve %13’ünün işçi olduğu görülmektedir. Bireylerin çoğunluğunun çiftçi olması köye dönme eğiliminin artmasında bir etkidir. Araştırma kapsamındaki bireylerin tamamı kente gelmeden önce tarımla geçimini sağlamakta olup, köyleriyle bağlarının kopmadığı görülmektedir.

Araştırma kapsamındaki bireyler köylerden şehir merkezlerine yerleşirken birçok sebeple köylerinden ayrılmak zorunda kalmışlardır. Çalışmada köyden şehre yerleşen ailelerin yaklaşık %30’unun şehirde iş bulmak, %28’inin çocuklarının eğitimi sebebiyle, yaklaşık %22’sinin ise geçim sıkıntısı sebebiyle köyünden ayrıldığı tespit edilmiştir. Geriye kalan %12’lik kısım ise kentin çekiciliği yani şehirde rahat bir yaşam sürmek için merkeze yerleştiği belirlenmiştir (Çizelge 2).

Konya’da yapılan bir araştırmada göçün nedenleri olarak arazilerin yeterli olmaması, büyükşehir yardımları, coğrafi sıkıntı, eğitim, gelir sıkıntısı- iş imkanı, kan davası, köy içi anlaşmazlıklar,

Çizelge 2. Bireylerin Köylerinden Göç Etme Sebepleri

	Sayı	Y ü z d e (%)
İş	19	29,69
Eğitim	18	28,13
Sağlık	1	1,56
Evlilik	1	1,56
Kentin Çekiciliği	8	12,50
Geçim Sıkıntısı	14	21,88
Diğer	3	4,69
TOPLAM	64	100

Çizelge 3. Bireylerin Köylerindeki Arazi Varlığı

	Sayı	Yüzde (%)
Evet	60	93,75
Hayır	4	6,25
TOPLAM	64	100

kuraklık-kıraç alan, memuriyet, sosyal güvence, sosyal imkan olarak belirlenmiştir. Göller Tarım Havzası, İç Ege tarım Havzası ve Orta Anadolu Tarım Havzası bölgelerinde de göçün en önemli nedenlerinin başında gelir sıkıntısı ve iş imkanı geldiği sonucuna varılmıştır. Ayrıca İç Ege Tarım Havzası'nda göçün nedenleri arasında arazilerin yeterli olmamasının yanı sıra sosyal imkanların azlığı gösterilirken, Orta Anadolu Tarım Havzası'nda eğitim imkanları ve arazilerin kıraç olması gösterilmiştir (Oğuz vd., 2014).

İncelenen bireylerin %94'ünün köyünde arazisi bulunmakta olup, mevsimsel olarak 3-6 ay arasında köyde kaldıkları belirlenmiştir (Çizelge

Çizelge 4. Bireylerin Arazi Büyüklüğüne Göre Dağılımı (da)

	Sayı	Yüzde (%)
30 da az	8	13,33
31-50 da	5	8,33
51-100 da	10	16,67
101- 200 da	17	28,33
201-500 da	16	26,67
500 da +	4	6,67
TOPLAM	60	100

3). Bu da köye geri dönme isteği üzerinde etkili bir faktör olarak dikkate alınmıştır.

Bireylerin %28'inin köylerinde 101 - 200 dekar arasında arazisinin bulunduğu, yaklaşık %27'sinin ise 201-500 dekar arasında tarım arazisinin olduğu belirlenmiştir. Ayrıca %91'inin bahçesi bulunmaktadır (Çizelge 4). Bu durum, bireylerin köye dönme eğiliminde olumlu bir faktör olarak görülmektedir. Ekonomik nedenlerle bireylerin kente göç ettikleri dikkate alındığında, mevcut arazilerin rasyonel bir şekilde kullanılmaları ve geçimlik bir gelir elde edilmesi köyde kalma olasılığını artıracaktır.

İncelenen bireylerin köylerinde genel itibariyle hepsinin birer adet ev, ahır, samanlık-yem deposu ve ambar olmak üzere mal varlığı bulunmaktadır (Çizelge 5). Gözlemlenen köylerde bu mülklerin hepsi anneden-babadan kalma olduğu ihtiyaç halinde yenisinin yapıldığı ve halen köylerinde mevcut olduğu incelenmiştir. Bireyler köylerine döndükleri zaman herhangi bir mülk sahibi

Çizelge 5. Bireylerin Köyde Bulunan Mal Varlığına Göre Dağılımı

	Sayı	Y ü z d e (%)
Ev	63	98,44
Ahır	63	98,44
Ağıl	1	1,56
Samanlık-Yem Deposu	61	95,31
Ambar	55	85,94

olma ihtiyaçları olmayacak mevcutta bulunan malvarlıkları onların köye yerleşmelerinde daha etkili olacaktır.

İncelenen bireylerin belli tarım aletlerine

arazilerinin büyüklüğüne bakılmaksızın sahip olduğu bazılarının ise işletmenin büyüklüğüne ve çiftçinin gelirine göre sahip olduğu incelenmiştir. Bu tarım aletlerinden traktör ve toprak işleme aletleri her çiftçide bulunmaktadır. Araştırmada elde edilen sonuca göre de çiftçilerin yaklaşık %90'ının traktörü ve %83'ünün toprak işleme

Katılımcıların %31'lik kısmının geri dönme konusunda isteksiz olmalarının en önemli nedenleri arasında; eğitim, sağlık ve gelir gibi faktörlerin olduğu belirlenmiştir. Yaklaşık %69'u ise tarımsal üretimden yeterli geliri elde ettikleri takdirde hemen dönmek istediklerini belirtmişlerdir (Grafik 2).

Çizelge 6. Bireylerin Köyde Bulunan Alet-Ekipman Varlığına Göre Dağılımı

	Sayı	Yüzde (%)
Traktör	57	89,06
Toprak İşleme Aletleri	53	82,81
Ekim-Dikim Makinesi	29	45,31
Sulama Ekipmanları	53	82,81
İlaçlama Ekipmanları	33	51,56
Hasat Makinesi	13	20,31
Harman Makinesi	10	15,63
Diğer	7	10,94

aleti (pulluk, kazayağı vb.) %82'sinin sulama ekipmanı (damla sulama ve yağmurlama sulama) mevcuttur (Çizelge 6).

Araştırmaya katılan bireylerin %69'u arazisini kullanmaktadır. Arazisini kullanmayan yani bizzat kendi ekmeyen kiraya veren, tamamen boş bırakan veya arazisi olmayanların toplam örnek sayısına oranı ise %31'dir (Grafik 1).

Katılımcıların %98'inin köy hayatını ve orda yaşamayı sevdiğini belirlenmiştir. Köylerde geçim sıkıntısı olmasa köyden başka yaşanacak bir yer olmadığını, köy hayatının her şeyden önce sağlıklı yaşam açısından önemli olduğunu belirtmişlerdir.

Grafik 2. Örneklerin Köye Dönme İsteği (%)

Sınıflandırma Ağacı Analizinin Sonuçları

Ağaç yapısının başlangıç modülü bağımlı değişken olarak örneklerin köye dönme isteği yer almaktadır. Bağımlı değişken kategorik olduğu için her kategoriye ait yüzde dağılım, modül içerisinde verilmiştir. Toplam 64 örneğin verisi alınmış olup bunun %31,2'si köye dönmek istemeyen, %68,8'i ise köye dönmek isteyen örneklerden oluşmaktadır. Köye dönme isteğini en fazla etkileyen faktör örneklerin **yaş durumu** olmuştur. Köye dönme isteği ile örneklerin yaşının arasındaki ilişkinin varlığı ki-kare testinde de %99 (p: 0,015) önem seviyesinde anlamlı bulunmuştur.

SRA analizi ağaç yapısında alt modülleri oluştururken homojenliği dikkate almakta olup, **yaş durumunu** iki alt homojen gruba ayırmıştır. Nitekim yaş değişkeni kategorik bir değişken olup, nominal yapıdadır. Bu nedenle yaş değişkeni için oluşturulan alt modüller 3,4,2 ve 1 için oluşturulmuştur. Bu değişkende örneklerin yaş durumlarına 30 yaş altı=1, 30-50=2, 50-60=3, 61 ve üstü=4 değerleri verilmiştir.

Örneklerden 3,4,2 modülüne dahil olan 63 kişi olup, toplam içerisindeki oranı %98,4'tür. Bu yaş gruplarına dahil olan örneklerin (44 kişi) %69,8'i köye dönmek istemektedir ve örneklerin (19 kişi) %30,2'si köye dönmek istememektedir. 1 modülüne dahil olan örneklerin sayısı 1 olup,

toplam içerisindeki payı %1,6'dır. 30 yaş altı grubun içerisinde bulunan 1 kişi de %100 oranla köye dönmek istememektedir. 30 yaş altı grubun içerisinde bulunan 1 kişinin, modele dahil edilen diğer değişkenlerle bir ilişkisi belirlenmemiştir. Böylece bu grubun aşağıya doğru bir dal yapısı oluşturması durmuştur. Bu durum "terminal düğüm" olarak adlandırılmaktadır.

Örneklerden 3,4,2 yaş modülüne dahil olan 63 kişilik grubun köye dönme isteği açısından öğrenci sayısı ile bir ilişkisinin olduğu belirlenmiştir. Bu ilişki ki-kare testine göre %99 (0,043) önem seviyesinde anlamlı bulunmuştur. Bu 63 kişilik grup iki homojen sınıfa ayrılmıştır. Birinci homojen grup hanede öğrenci olmayan kişiler veya en fazla 3 kişi öğrenci bulunan grup, ikinci homojen grup ise hanede 1, 2 ve 5'er kişilik öğrenci sayısı olan gruptur. Birinci homojen grupta var olan toplam 46 kişinin, %60,9'u (28 kişi) köye dönmek isterken, %39,1'i (18 kişi) köye dönmek istememektedir. 1, 2 ve 5'er kişilik öğrenci sayısına sahip örneklerin olduğu ikinci homojen grup ise toplam 17 kişi olup %94,1'i (16 kişi) köye geri dönmek isterken, %5,9'u (1 kişi) köye dönmek istememektedir.

SRA analizinde öğrenci sayısı ile konut varlığı ve yaş arasında köye dönme isteği açısından ilişki olduğu belirlenmiştir. Bu ilişki ki-kare analizine göre öğrenci sayısı ile konut varlığı arasında (0,046) ve öğrenci sayısı ile yaş arasında (0,014) %99 önem seviyesinde, istatistiki olarak anlamlı bulunmuştur. Konut varlığı 2 ve yaş durumu 2 olmak üzere toplam 4 homojen sınıfa ayrılmıştır.

Hanede öğrenci olmayan veya en fazla 3 kişi öğrenci sayısı bulunan 46 kişilik bu grup konut varlığı bakımından iki homojen alt gruba

ayrılmıştır. Birinci grup evi kira olan, ikinci grup ise ev sahibi olan modül grubudur. Evi kira olan birinci grup 8 kişi olup bunun %100'ü köye dönmek istemektedir. Ev sahibi olan ikinci grup ise 38 kişi olup bunun %52,6'sı (20 kişi) köye dönmek isterken, %47,4'ü (18 kişi) köye dönmek istememektedir.

Hanede 1, 2 ve 5 kişilik öğrenci sayısı bulunan 17 kişilik bu grup yaş durumu bakımından iki homojen alt gruba ayrılmıştır. Birinci grup 3 ve 4 modülü, ikinci grup 2 modülüdür. Bu değişkende örneklerin yaş durumlarına 30-50= 2, 50-60= 3, 61 ve üstü= 4 değerleri verilmiştir. Yaşı 50-60 ve 61 üstü birinci homojen grup olan örnekler 15 kişi olup bunun %100'ü köye dönmek istemektedir. Yaşı 30-50 arası ikinci homojen grup olan örnekler 2 kişi olup bu dağılımın içinde bir kişi köye dönmek isterken diğer bir kişi ise köye dönmek istememektedir.

Evi kira olan 8 kişilik örnek grubunun modele dahil edilen diğer değişkenlerle bir ilişkisi belirlenmemiştir. Bu grup terminal düğüm olarak kalmıştır.

Yaşı 50-60 ve 61 üstü olan 15 kişilik örnek grubunun modele dahil edilen diğer değişkenlerle bir ilişkisi belirlenmemiştir. Bu grup terminal düğüm olarak kalmıştır.

Yaşı 30-50 olan 2 kişilik örnek grubunun modele dahil edilen diğer değişkenlerle bir ilişkisi belirlenmemiştir. Bu grup terminal düğüm olarak kalmıştır.

Ev sahibi olan 38 kişilik örnek sınıfının köye dönme isteği açısından meslek durumu ile bir ilişkisinin olduğu belirlenmiştir. Bu ilişki iki homojen alt gruba ayrılmıştır. Bu ilişki ki-kare

testine göre %99 (0,016) önem seviyesinde anlamlı bulunmuştur. Bu 38 kişilik grup iki homojen sınıfa ayrılmıştır. Birinci homojen grup mesleği çiftçilik olan örneklerdir. İkinci homojen grup ise mesleği esnaf, işçi ve ev hanımı olan örnek grubudur. Bu değişkende örneklerin meslek durumlarına ev hanımı=1, çiftçi=3, esnaf=4 ve işçi=5 değerleri verilmiştir.

Mesleği çiftçilik olan birinci homojen grup örnekler 30 kişi olup bunun %46,7'si (14 kişi) köye dönmek istemekte, %53,3'ü (16 kişi) köye dönmeyi istememektedir. Mesleği ev hanımı, esnaf ve işçi olan ikinci homojen grup örnekler 8 kişi olup bunun %75'i (6 kişi) köye dönmeyi istemekte, %25'i (2 kişi) köye dönmeyi istememektedir.

Mesleği çiftçilik olan 30 kişilik örnek sınıfının köye dönme isteği açısından göç yılı ile bir ilişkisinin olduğu belirlenmiştir. Bu ilişki iki homojen alt gruba ayrılmıştır. Bu ilişki ki-kare testine göre %99 (0,019) önem seviyesinde anlamlı bulunmuştur. Bu 30 kişilik grup iki homojen sınıfa ayrılmıştır. Birinci homojen grup göç yılı 2000 yılı öncesi ve 2000-2005 yılları arası olan örneklerdir. İkinci homojen grup ise göç yılı 2006-2011 yılları ve 2012-2018 yılları arası olan örnekler oluşturmaktadır. Bu değişkende göç yıllarına 2000 öncesi=1, 2000-2005=2, 2006-2011=3, 2012-2018=4 değerleri verilmiştir.

Mesleği ev hanımı, esnaf ve işçi olan 8 kişilik örnek sınıfının köye dönme isteği açısından göç yılı ile bir ilişkisinin olduğu belirlenmiştir. Bu ilişki iki homojen alt gruba ayrılmıştır. Bu ilişki ki-kare testine göre %99 (0,020) önem seviyesinde anlamlı bulunmuştur. Bu 8 kişilik

grup iki homojen sınıfa ayrılmıştır. Birinci homojen grup göç yılı 2000 yılı öncesi olan örneklerdir. İkinci homojen grup göç yılı 2000-2005 yılları arası olan örneklerdir.

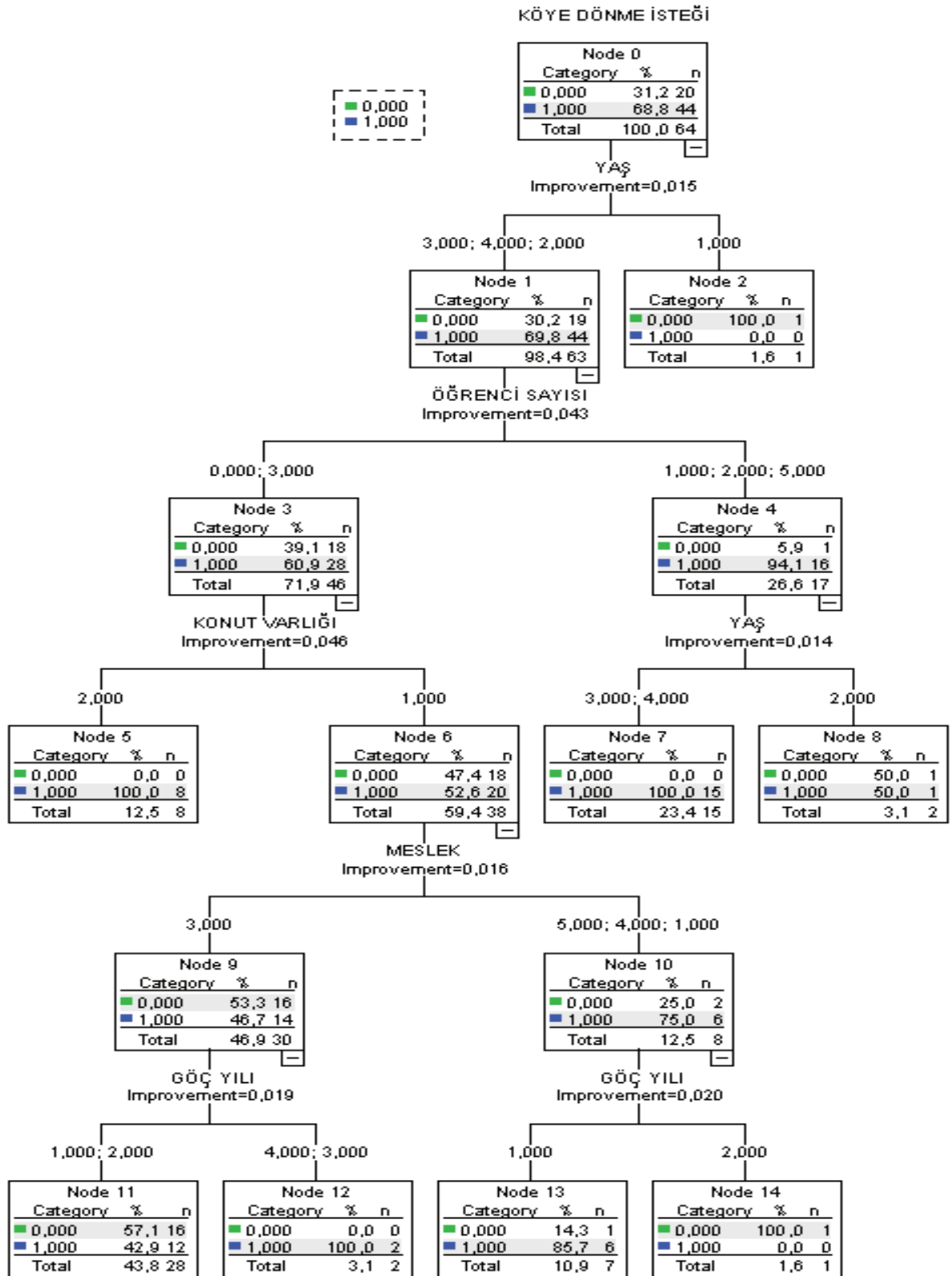
Göç yılı 2000 ve öncesi – 2000-2005 yılları arası birinci homojen grup 28 kişi olup bunun %42,9'u (12 kişi) köye dönmek istemekte, %57,1'i (16 kişi) köye dönmeyi istememektedir. Göç yılı 2006-2011 ve 2012-2018 yılları arası ikinci homojen grup 2 kişi olup tamamı köye dönmek istememektedir.

Göç yılı 2000 ve öncesi yılları arası birinci homojen grup 7 kişi olup bunun %85,7'si (6 kişi) köye dönmek istemekte, %14,3'ü (1 kişi) köye dönmeyi istememektedir. Göç yılı 2000-2005 yılları arası ikinci homojen grup 1 kişi olup köye dönmeyi istememektedir.

SRA analizinin en belirgin kullanım amacı sınıflandırma yapmasıdır. Grupları homojen ayırmaktadır. Şekil 1'de olduğu gibi SRA analizi köye dönme isteğini homojen bir şekilde sınıflandırmış ve görsel olarak anlaşılabilir bir şekilde vermiştir. Her bir terminal düğüm sınıf olarak adlandırılırsa analiz sonucunda sekiz adet sınıf oluşturulduğu söylenebilir. Buna göre:

Birinci sınıf; 1 kişiden oluşup toplam köye dönme isteğinin %1,6'sını oluşturmaktadır. Bu grubun öne çıkan en belirgin özelliği 30 yaş altı bağımsız değişkeninin içinde bulunan örnekler köye dönmeyi istememektedir.

İkinci sınıf; 8 kişiden oluşmakta ve toplam köye dönme isteğinin %12,5'ini oluşturmaktadır. Evi kira olan örneklerin tamamı köye dönmeyi istememektedir. Bu da demektir ki kentte ev sahibi ve kiracı yani konut durumu köye dönme isteği

Şekil 1. Sınıflandırma Ağacı

üzerinde etkili olan önemli bir faktördür.

Üçüncü sınıf; 15 kişi olup toplam köye dönme isteğinin %23,4'ünü oluşturmaktadır. 50-60 yaş ve 61 yaş üstü olan örneklerin tamamı köye dönmeyi istemektedir. Yani yaşı ilerleyen örneklerin köylerine dönme istekleri daha fazladır. Köy yaşamını daha çok sevmektedirler.

Dördüncü sınıf; 2 kişi olup toplam köye dönme isteğinin %23,4'ünü oluşturmaktadır. 30-50 yaş grubuna sahip bu iki kişiden bir köye dönmeyi istemekte fakat diğeri istememektedir.

Beşinci sınıf; 28 kişiden oluşmaktadır. Toplam köye dönme isteğinin %43,8'ini oluşturmaktadır. Göç yılı 2000 öncesi ve 2000-2005 yılları arası kente göç eden mesleği çiftçilik olan örneklerin köye dönme isteği üzerinde göç yılı etkili bir faktördür. Bu sınıftaki bireylerin yaklaşık yarısı köye dönmeyi istemektedir.

Altıncı sınıf; 2 kişiden oluşmaktadır ve toplam köye dönme isteğinin %3,1'ini oluşturmaktadır. Bu gruptaki örnekler 2006-2011 ve 2012-2018 yılları arası kente yerleşen ve mesleği çiftçilik olan gruptur. Tamamı köye dönmek istemektedir.

Yedinci sınıf; 7 kişi olup toplam köye dönme isteğinin %10,9'unu oluşturmaktadır. 2000 yılı öncesi kente göç eden mesleği esnaf, işçi veya ev hanımı olan örnekler köye dönmeyi daha fazla istemektedir sonucuna ulaşılabilir.

Sekizinci sınıf; 1 kişi olup toplam köye dönme isteğinin %1,6'sını oluşturmaktadır. 2000-2005 yılları arası kente göç eden bu grubun meslek durumu esnaf, işçi, ev hanımı olması itibariyle köye dönmeyi istemedikleri denilebilir.

Sonuç ve Öneriler

Ekonomik, sosyal ve kültürel nedenlerle kırsal alandan kentsel alana göç etmesinin sonucunda kentsel alanların yoğunlaşmasından kaynaklanan sorunların yanısıra, kırsal alanda ve dolayısıyla tarımsal faaliyetlerde önemli sorunlar yaşanmaktadır. Bu sorunları çözüp, kırsal alanın gereken potansiyelinin sağlanabilmesi için bu alanların canlandırılması gerekmektedir. Bu nedenle kentlerde yaşayan bireylerin tersine göç eğilimleri önem arz etmektedir.

SRA analizi sonuçlarına göre bireylerin köye dönme isteğini en fazla etkileyen faktör onların yaş durumu olmuştur. Köye dönme isteği ile bireylerin yaşının arasındaki ilişkinin varlığı ki-kare testinde de %99 (0,015) önem seviyesinde anlamlı bulunmuştur. Yaş faktörü içerisinde ise 30 yaş üstü katılımcılar köye dönmeyi istemektedir. SRA analizine göre köye dönme isteğini etkileyen bir başka faktör ise hanelerde bulunan öğrenci sayısıdır. Buna göre hanesinde öğrenci bulunmayan bireyler köye dönmeyi istemektedir. Köye dönmeyi etkileyen bir diğer faktör ise konut varlığıdır. Evleri kira olan bireyler köye dönmeyi istemektedir. Ev sahibi olan bireylerin bazıları köye dönmeyi isterken bazıları istememektedir.

SRA analizinin sonuçlarından bir diğeri ise köye dönme isteği üzerinde etkili olan meslek durumudur. Mesleği çiftçilik olan bireylerin bazıları köylerine dönmeyi isterken bazıları istememektedir. Bu ayrımın olmasındaki sebep ise tarımsal maliyetlerin artması sebebiyle çiftçilerin bazıları köye dönmeyi istememektedir. Analiz sonuçlarına göre köye dönme isteği üzerinde etkili olan faktörlerden diğeri göç yılı

olarak belirlenmiştir.

Araştırmaya dahil olan katılımcılar köyelerine geri dönmenin sosyal hayatlarına olumlu yönde etkisi olacağını belirtmişlerdir. Ailelerin köy hayatını şehirde bulamadıkları, komşuluk ilişkilerinin köylerde daha iyi olduğu, şehirlerde apartmanlarda kimsenin kimseyi tanımadığından dolayı sosyal hayatın şehirlerde zayıf olduğu belirlenmiştir. Ayrıca köye geri dönmenin ekonomik hayatlarına şehre göre köylerde masrafın azalması yönünden etkisi olacağı tespit edilmiştir. Köy hayatının şehre göre daha az masrafının olması köylerin olumlu özelliklerindedir. Köye dönmenin ekonomik etkisinin tarımdan ek gelir kazanmak olduğu belirlenmiştir. Şehirde farklı iş alanlarına yönelip gelirlerini bu alanlardan sağladıkları için köye geri dönmenin ekonomik etkisinin tarımdan ek gelir sağlamak olacağı tespit edilmiştir.

Köyden kente göçün getirdiği sorunların çözümüne yönelik olarak köye dönme isteği olan bireylerin devlet tarafından desteklenmesine yönelik politikalar geliştirilmektedir. Araştırmada devlet tarafından nakit desteği ve arazi tahsisi yapılması durumunda köye dönme isteğinin olabileceği yönünde eğilimler de belirlenmiştir. Arazi tahsisi konusunda atıl tarım arazilerinin değerlendirilmesi önerilebilir.

Kırsal alanda yaşayan insanların kente göç etmelerindeki en büyük neden ekonomik sorunlar olduğundan, kırsal alandaki nüfusu yerinde tutma ya da kente göç etmiş insanların tekrar köye dönmelerini sağlamanın tek çözümü kırsal alanların refah düzeyini yükseltmektir. Bu amaca yönelik olarak devlet desteklemelerinin şekillendirilmesi, üretim planlamasının

gerçekleştirilmesi, sosyal güvencenin sağlanması gerekmektedir. Araştırmada genç bireylerin köye göç etme eğilimi olmadığından, aile işletmelerinde sürdürülebilirliğin sağlanıp, gençlerin girişimciliğe teşvik edilmesine yönelik uygulamalar gerçekleştirilmelidir. Ayrıca eğitim gören bireyleri olan hanelerin dönme eğiliminde olmadığı belirlenmiş olup, kırsal alanda eğitim olanaklarının geliştirilmesi gerekmektedir. Kırsal alanda yapılacak tüm iyileştirmelerde 6360 Sayılı Büyükşehir Yasası kapsamında kurulan birimlere çok görev düşmektedir. Mahalleye dönüşen köylerin belediye hizmetlerinden yararlanması kırsal alana göç eğilimini teşvik edici nitelikte değerlendirilmelidir.

Kaynaklar

- Aktürk, D., Bayramoğlu, Z., ve Savran, F., 2012, Sınıflandırma ve Regresyon Ağacı Yönteminin Örnek Veri Seti ile Uygulanması, 10. Ulusal Tarım Ekonomisi Kongresi, 5-7 Eylül 2012, Konya, 817-823.
- Cassarino, J.P. (Ed.) 2008, Return Migrants to the Maghreb Countries: Reintegration and development challenges, *Return Migration and Development Platform (RDP)*, MIREM, European University Institute Research Repository.
- Çinko, M., 2006, Kredi Kartı Değerlendirme Tekniklerinin Karşılaştırılması, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 5 (9), 143-153.
- Koçak, Y. ve Terzi, E., 2012, Türkiye’de Göç Olgusu, Göç Edenlerin Kentlere Olan

- Etkileri ve Çözüm Önerileri, *Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi (Kafkas University, Journal Of Economics And Administrative Sciences Faculty)*, 3 (3), 163-184.
- Koyuncugil, A. S. ve Özgülbaş, N., 2008, İMKB’de İşlem Gören Kobi’lerin Güçlü ve Zayıf Yönleri: CHAID Karar Ağacı Uygulaması, *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 23 (1), 1-21.
- Kuyper, M., 2008, Return Migration to Vietnam Monitoring the Embeddedness of Returnees Diss. CIDIN / Radboud University Nijmegen, the Netherlands, *AMIDSt / University of Amsterdam*, the Netherlands
- McKinley, B. (2008). International Dialogue on Migration “Enhancing the Role of Return Migration in Fostering Development” International Organization for Migration.
- OECD. (2008). International Migration Outlook. Erişim adresi: www.oecd.org/els/mig/43999382.pdf.
- Oğuz, C., Ergun, H., Kan, A. ve Demiröz, E., 2014, Konya İlinde Kırsal Alanda Tarım İşletmelerinde Yoksulluk Analizi ve Uygun Stratejilerin Modellenmesi, *TAGEM /09/AR-GE/12 Nolu TAGEM Projesi Sonuç Raporu, T.C. Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Tarımsal Ekonomi ve Politika Geliştirme Enstitüsü, TEPGE*, Yayın No:229, 44-66.
- Önalın, M., 2014, Pendik İlçesine Doğu Anadolu Bölgesinden Gelen Nüfusun Göç Gerekçeleri ve Sosyo-Ekonomik Sorunlarının Tespiti Konusunda Bir Saha Araştırması, *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İktisat Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Erzurum*.
- Özdemir, H., 2012, Türkiye’de İç Göçler Üzerine Genel Bir Değerlendirme, *Akademik Bakış Dergisi (Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi) İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası, Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırgızistan*, 30 (11), 1-18.
- Saraçlı, S., Doğan, İ., Kaygısız, Z. ve Kaya, M., 2006, Osmangazi Üniversitesi İ.İ.B.F. Öğrencilerinin Bölüm Değiştirmeyi İsteyip İstemediklerinin İncelenmesi, *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 22, 179-187.
- Teksin, G. G., 2018, Sınıflandırma Ağacı Analizi İle Bulut Depo Kullanımı Yapan Bireylerin Profillerinin İncelenmesi İstanbul Ticaret Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü İstatistik Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.
- Yamane, T. 1997, Elementary Sampling Theory, Prentice-Hall Inc. Englewood Cliffs, New Jersey.
- Yılmaz, Ş. K., 2008, Veri Madenciliği: İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Örneği, *Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*.